

teatre

FRANCESC FOGUET I BOREU

Evitar el patiment dels altres

Rita

AUTORIA I DIRECCIÓ: MARTA BUCHACA

Sala Beckett, 6 de novembre

Les societats occidentals han tendit a convertir la mort en un tabú. Se'n parla amb eufemismes amables i s'intenta amagar darrere de convencions fúnebres. En l'hora del comiat, els nostres morts fan una estada breu en tanatoris pulcres i estandarditzats. El seu pas a l'altre barri procura ser indolor i fugaç per als vius. En canvi, som incapaços d'afrontar el dret a l'eutanàsia. En un Estat que no té mirament pels drets fonamentals i la vida digna dels ciutadans, no fa estrany que tampoc tingui interès a despenalitzar el dret a la mort assistida en casos justificats, com han fet Suïssa, Holanda i Bèlgica.

Amb autoria i direcció de Marta Buchaca, *Rita* és una comèdia sobre el dret a morir sense sofriment i amb dignitat. Protagonitzada per dos germans, Toni i Júlia, l'obra comença amb una visita a la mare, reclosa en una residència, en estat vegetatiu a causa de l'Alzheimer. La situació terminal de la mare els porta a intensificar la seva relació, a recordar els clarscurats del passat familiar i a replantejar-se les seves pròpies vides, marcades pels problemes sentimentals, laborals, domèstics o ètics. Atesa la degradació física i mental de la mare, a tots dos els toca assumir que —*velis nolis*— emprenen el camí de la maduresa.

Un dels encerts de *Rita* és centrar el focus en la visió de dos germans, ben diferents de caràcter i amb idees discrepantes sobre la vida i el món. La mentalitat pragmàtica i resolutiva de Toni xoca amb la indecisió i la candidesa de Júlia, una metgessa acostumada a veure de prop la mort i a practicar el pal·liatiu dels eufemismes. El símil que es propo-

David Bagès i Anna Moliner

XAVI BUXEDA

sa entre l'eutanàsia animal i la humana —accentuat per l'homonímia de la mare i de la gossa, que dona nom al títol— s'entén en clau de comèdia, però té una base moral, ètica i filosòfica transcendent. Al capdavall, el fet d'evitar el patiment dels altres pot ser de vegades una justificació (legítima?) per alliberar-nos del nostre.

David Bagès (Toni) i Anna Moliner (Júlia) estan esplèndids, donen credibilitat als personatges i fan espurnejar el text —fins i tot en els moments en què s'estira o decau de ritme. Bagès interpreta un germà decidit, hiperactiu, protector i hipocondríac, que, tot i el trasbals del divorci, té les coses clares. Les seves certes trontollen, tanmateix, quan el veterinari li proposa que apliqui l'eutanàsia a la seva estimada gossa Rita. Moliner encarna una dona dubitativa, que deixa que els altres prenguin les decisions importants i que enyora refugiar-se

en les faldilles maternes. Tots dos mostren molt bé el procés de maduració que experimenten els personatges arran de la malaltia de la mare.

La disposició de l'espai escènic cedeix el protagonisme als actors i als diàlegs. Amb pocs elements, un parell de cadires i una il·luminació escaient, gairebé tota l'acció té lloc en la part frontal del quadrat que delimita l'escenari. Al fons, hi regna una escampadissa d'andròmines —maletes, quadres, joguines...— que al·ludeixen al passat i a l'herència de la família. La seva dimensió simbòlica —de restes d'un naufragi familiar— esdevé un teló de fons de l'evolució de l'obra: de les tonalitats més còmiques de les primeres escenes —subratllades per la música que les relliga— a les més dramàtiques del final. Amb ironia i bon humor, tot disseminant moltes preguntes sense respostes senzilles, *Rita* duu a l'escena i reobre el debat insistent sobre l'eutanàsia.